

Parasitologie

Jaap van Hellemond, Bert Mulder

Parasieten zijn een buitengewoon fascinerende groep micro-organismen. Hun diversiteit strekt zich uit over een scala aan levensvormen van eenvoudige eencellige micro-organismen tot meercelligen. Parasieten hebben soms indrukwekkende afmetingen en sommige parasieten kennen ongelofelijk complexe levenscycli. Daarnaast zien we intrigerende en verrijnde mechanismen waarmee ze zich aanpassen aan hun gastheer en deze soms jarenlang kunnen infecteren. Parasieten vormen een klinisch belangrijke groep van microbiële ziekteverwekkers, die gezamenlijk een enorme impact hebben op de gezondheid van zowel mens als dier.

Wereldwijd schiet de aandacht voor parasitaire ziekten tekort: veel 'neglected tropical diseases' worden veroorzaakt door parasieten. Deze groep verwaarloosde tropische ziekten komt voornamelijk voor in ontwikkelingslanden, vaak in gebieden met beperkte toegang tot gezondheidszorg en hygiënische voorzieningen. Ze worden 'verwaarloosd' genoemd omdat ze over het algemeen weinig aandacht krijgen van de medische gemeenschap en farmaceutische industrie, ondanks hun aanzienlijke impact op de volksgezondheid. Deze ziekten treffen vaak de armste en meest kwetsbare bevolkingsgroepen en kunnen leiden tot ernstige gezondheidsproblemen, langdurige invaliditeit en zelfs sterfte. De aanpak ervan is essentieel voor het bereiken van de wereldwijde gezondheidsdoelstellingen en het verminderen van gezondheidsongelijkheden tussen verschillende bevolkingsgroepen.

Het was daarom de hoogste tijd voor het *NTMM* om de parasieten niet langer te verwaarlozen, maar centraal te stellen in dit themanummer, waarin de klinische parasitologie in de volle breedte aan bod komt. Dit themanummer omvat een serie artikelen over een gevarieerd en klinisch relevant pallet parasieten en heeft aandacht voor preventie, diagnostiek en behandeling van parasitaire infecties.

Malaria was van oudsher al een van de meest dodelijke

parasitaire infecties. Ondanks de grote vooruitgang in de medische wetenschap is malaria nog altijd een van de drie dodelijkste infecties ter wereld, waarbij vooral kinderen en zwangere vrouwen kwetsbaar zijn. Het is een voortdurende uitdaging om effectieve preventie-, diagnose- en behandelopties te vinden. Uiteraard kan in dit themanummer een update van de ontwikkelingen op malariagebied niet ontbreken. In eerdere *NTMM*-edities is de ontwikkeling van malariavaccins meermaals besproken en gelukkig zijn we nu in de fase dat vaccins ook daadwerkelijk in endemische gebieden in gebruik worden genomen. McCall et al. schetsen de uitkomsten van de eerste vaccinaties in Kameroen. Perfect zijn malariavaccins nog zeker niet, maar de huidige vaccins kunnen al wel een grote bijdrage leveren aan de reductie van kindersterfte ten gevolge van malaria.

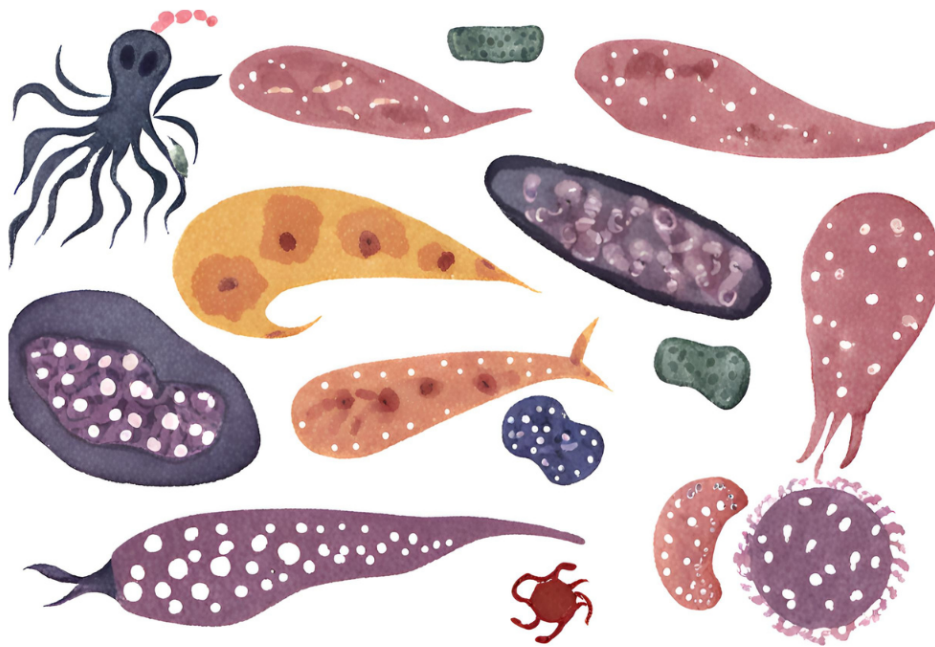
Het meest actuele parasietennieuws in Nederland betreft de opkomst van de ectoparasiet *Sarcoptes scabiei*, die schurft veroorzaakt. Vooral onder de jongvolwassenen populatie verspreidt schurft zich als een ware epidemie. Scabiës vormt een bijzondere uitdaging om onder controle te houden, vooral in zorginstellingen waar uitbraken van scabiës gemakkelijk kunnen leiden tot grote problemen. Fens et al. beschrijven als voorbeeld hiervan een uitbraak in een algemeen ziekenhuis in Noord-Nederland. Hekker et al. gaan vervolgens met een uitgebreid overzicht van de schurftmijt in op alle problemen ten aanzien van de diagnostiek en behandeling van scabiës.

Naast deze veelvoorkomende parasitaire infectie komen in Nederland af en toe ook de meer typische 'neglected' en exotische parasieten voor als importinfecties bij migranten en reizigers. Sommige kunnen ernstige ziektebeelden veroorzaken, waardoor het tijdig stellen van de diagnose cruciaal is om ernstige complicaties te voorkomen. Willemze et al. presenteren een casus waarbij u als lezer wordt uitgedaagd om uw diagnostische vaardigheden te testen.

Bernts et al. bespreken naar aanleiding van hun casus de diagnostiek en behandeling van onchocerciasis (rivierblindheid).

Dankzij massabestrijdingscampagnes met ivermectine in endemische gebieden komt deze ernstig invaliderende infectie gelukkig steeds minder voor. Tot slot bespreken Van Lieshout et al. het nut en de mitsen en maren van serologische diagnostiek naar invasieve worminfecties.

Naast deze thematische artikelen bevat deze editie van *NTMM* een proefschriftbespreking van Anton van den Ouden over de rol van academische ziekenhuizen in surveillance van infectieziekten. Met het overzicht van promoties ronden we deze editie af.

Illustratie (artificial intelligence): Milou Ohm.